

by exekučním prodejem nebyli dosáhli většího uspokojení. Zmateční stížnost má za to, že tato okolnost vylučuje na straně obžalovaného trestný úmysl předpokládáný v §u 1 zákona. Avšak stížnost jest na omylu. Ke skutkové podstatě přečinu podle §u 1 zák. o maření exekuce se nevyžaduje ve směru subjektivním úmysl zmaření uspokojení všech věřitelů vedoucích exekuci. Kdyby pachatel jednal v takovém úmyslu, spadal by jeho čin zpravidla již pod přísnější trestní sankci zákonných ustanovení o podvodu. Stačí naopak úmysl zmaření uspokojení některého věřitele nebo některých věřitelů, poněvadž podstata trestné činnosti záleží v tom, že pachatel, ač mu hrozí exekuce nebo již byla zahájena, bezprávně nakládá svým majetkem tak, že odmíná vymáhajícím věřitelům prostředky k jich uspokojení, lhostejno, zda všem, či jen některým. Proto také jest lhostejno, zda si pachatel zjedná svým bezprávným jednáním možnost zaplatiti svůj dluh jiným věřitelům, ať již exekuci vedou nebo dosud nevedou. Jest proto okolnost, na kterou klade zmateční stížnost váhu (že obžalovaný, jak rozsudek skutečně zjišťuje, z výtěžku za prodané dutinky zaplatil 200 Kč na dluh jednoho z jedenácti vymáhajících věřitelů) pro skutkovou podstatu přečinu podle §u 1 zákona bez významu, nevylučujíc trestný úmysl zmaření uspokojení ostatních věřitelů, kteří všichni mají zákonem chráněný nárok, by došli uspokojení podle předpisů exekučního řádu a nikoliv podle libovůle dlužníkovy. Námitka zmateční stížnosti jest tedy zřejmě bezdůvodná.

Obžalovaná Ludmila T-ová namítá proti výroku odsuzujícímu ji pro přečin podle §u 1 zák. o maření exekuce, bez číselného označení uplatňovaného zmatku, avšak zřejmě s hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že tu není podstatných náležitostí trestného činu, totiž úmyslu, poškoditi věřitele, a vědomí, že mýdlo bylo zabaveno a že takové předměty nesmějí býti prodávány. Trestný úmysl prý vylučuje skutečnost zjištěná v rozsudku, že výtěžku nepoužila pro sebe, nýbrž odevzdala jej svému manželu za účelem uspokojení vymáhajících věřitelů. Avšak stěžovatelka přehlíží, že úmysl poškoditi věřitele není znakem přečinu podle §u 1 zák. o maření exekuce, nýbrž úmysl zmaření uspokojení (aspoň některého) věřitele. Že tento úmysl není vyloučen ani v případě, že dlužník používá výtěžků zcizených předmětů k uspokojení některých vymáhajících věřitelů, bylo již dovedeno. Proto také obžalovanou neomlouvá okolnost, zjištěná v rozsudku, že z výtěžku 606 Kč za bezprávně prodaná toaletní mýdla zaplatila prostřednictvím svého manžela 100 Kč jednomu z vymáhajících věřitelů, K-ovi. Že obžalovaná nevěděla, že mýdlo bylo zabaveno, rozsudek nezjistil; obžalovaná to sice tvrdila, ale sama své tvrzení vyvrátila doznáním, že věděla, že berní exekutor nosil mýdlo z krámu do pokojíku a ukládal je do koše. Námitkou, že nevěděla, že takové předměty nesmějí býti prodávány, poukazuje stěžovatelka na právní omyl, který ji neomlouvá (§§y 3, 233 tr. zák.).

Čís. 2419.

Výtkou, že čin jest správním přestupkem, nikoliv soudně trestným činem, není doličován zmatek čís. 10 §u 281 tr. ř.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.).

Skutková podstata přečinu lichvy podle článku I čís. 1 a) zákona nepředpokládá skutečné postoupení bytu; stačí požadování odměny za slíbené nebo nabídnuté postoupení, které jest aspoň abstraktně možné.

Veřejný zájem vyžaduje výkon trestu pro bytovou lichvu (článek I čís. 3 (3) zákona.).

(Rozh. ze dne 18. června 1926, Zm I 103/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 15. prosince 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle článku I. čís. 1 a) zák. ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. a §u 8 čís. 3 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání státního zastupitelství z onoho rozsudku co do výroku, jímž povolen obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební lhůtou tří let, a prohlásil trest, uložený obžalovanému napadeným rozsudkem, nepodmíněným.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), b) a 10 §u 281 tr. ř. Tento zmatek neprovádí, dovozujíc pouze, že obžalovaný měl býti pro zjištěné jednání potrestán nejvýše politickým úřadem podle §§ů 20 a 28 zákona o ochraně nájemníků ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n., nikoliv, jak by předpokládalo správné provedení důvodu zmatečnosti podle čís. 10 §u 281 tr. ř., že soud měl podřaditi jeho čin pod mírnější ustanovení trestního zákona, než kterého použil.

Podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. stěžovatel namítá, že jeho odsouzení pro přečin lichvy podle článku I. čís. 1 a) nov. k lich. zák. a §u 8 čís. 3 lich. zák. neodpovídá zákonu, protože prý skutková podstata tohoto přečinu předpokládá, by pachatel skutečně postoupil byt za úplatu nebo slib úplaty, a že tedy nestačí, když pouze slíbil byt postoupiti, ale ke skutečnému postoupení nedošlo, jak je tomu v souzeném případě. Zmateční stížnost poukazuje k odůvodnění svého náhledu na doslov zákona (novely čís. 80/24), který mluví v prvním odstavci o postoupení bytu, nikoliv také o slibu nebo nabídce postoupení, a v posledním odstavci prohlašuje, že jednání není trestné, jestliže nájemník utrpěl postoupením (nikoliv také slibem postoupení) majetkové újmy, rovnající se slíbenému majetkovému prospěchu, dovozuje, že by při opačném výkladu, hájeném v rozsudku, nebyl možným pokus činu aniž pokus nezpůsobilý, pokud se týče upuštění od pokusu, a snaží se dolíčiti, že po vydání novely k lichevnímu zákonu zákonodárce zmírnil kruté stíhání válečné lichvy, prohlásiv v §§ech 20 a 28 zákona o ochraně nájemníků ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. tatáž jednání, která kvalifikuje novela k lichevnímu zákonu v článku I. čís. 1 a) jako přečiny, trestané soudem, za zakázaná a trestná pouze politickými úřady, v čemž prý dlužno spatřovati derogaci přísných předpisů novely aspoň pro případy, v nichž nedošlo

ke skutečnému postoupení bytu za odměnu a přenesení příslušnosti k jejich trestání ze soudů na správní úřady. Avšak se zmáteční stížnosti nelze souhlasiti. Byť i výraz, použitý v novele »za postoupení bytu«, připouštěl omezující výklad, zastávaný stěžovatelem, nedopouští ho souvislost s jinými ustanoveními lichevního zákona a zejména účel, který zákonodárce sledoval, jak nepochybně vychází na jevo z materialii k lichevní novele. Tak jako při skutkových podstatách trestných činů podle §§ů 6, 7, 9 lich. zák. (překročení nejvyšších cen, předražování, přeplácení cen prodávatelem požadovaných) nezáleží na tom, zda dojde ke skutečnému převodu předmětu potřeby na kupujícího, čili nic, jest i pro skutkovou podstatu bytové lichvy podle §u 8 lhodstojno, zda se uskuteční nájem místností nebo nemovitostí, poněvadž zákon podle jasného svého doslovu trestá tu již pouhé požadování zřejmě přemrštěné ceny nebo nájemného, přeplácení, překročování nejvyšších cen, využívá-li se jimi mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, bez ohledu na to, zda dojde k prodeji zboží, k uzavření nájemní smlouvy a jejímu uskutečnění čili nic.

Ze zprávy ústavně právního výboru poslanecké sněmovny tisk 4433 z 8. zasedání roku 1924 vychází na jevo, že k vydání novely k lichevnímu zákonu vedlo přesvědčení, že bytová lichva není stihána dosti účinně a příčinou toho že jest i nedostatečnost lichevního zákona čís. 568/19. § 8 tohoto zákona trestal totiž pouze požadování přemrštěného nájemného z nemovitých věcí a nepostihoval případy, kde bylo požadované nájemné sice přiměřené, ale za to byly požadovány kromě nájemného různé hmotné výhody (odstupné a pod.), které měly ve skutečnosti nahraditi toliko vyšší nájemné; dále nebylo mu lze podřaditi případy, kde dosavadní nájemníci požadovali nepřiměřené peněžité nebo jiné výhody za to, že byt p o s t u p o v a l i, nebo třetí osoby za to, že nájem sprostředkovaly. Veškeré tyto činy byly trestné pouze policejné podle §§ů 20 a 2s zákona na ochranu nájemníků, a nejvyšší soud odmítl užiti na tyto činy lichevního zákona, s odůvodněním, že § 8 mluví výslovně jen o nájemném a nelze jej vykládati rozšiřujícím způsobem na jiné platy, které nejsou částí nájemného. Vládní návrh (tisk. č. 4309 — 8. zasedání z roku 1923) zamýšlel zjednatí tu nápravu novým doslovem §u 24 c) lich. zák., který měl ustanoviti, že při posuzování zřejmě přemrštěnosti nájemného soudy musí přihlížeti ke všem majetkovým prospěchům, jež pachatel vedle ceny nebo nájemného požadoval, dal si poskytnouti nebo slíbiti. Avšak ústavně-právní výbor, maje za to, že by ani tato nová formulace nepostihovala všechny případy, zejména ty, kde pronajímatel požaduje hmotné výhody za uzavření smlouvy samé, dále, kde odstupné požaduje dosavadní nájemník nebo uživatel bytu, nebo kde je požadován nepřiměřený majetkový prospěch za sprostředkování nájmu, usnesl se, za současného zrušení §u 20 odstavec druhý zák. na ochranu nájemníků doplniti § 8 lich. zákona o trestání válečné lichvy ustanovením, postihujícím ony případy, a to v doslovu, jak došel výrazu ve článku I. čís. 1 novely čís. 80/24, jejíž článek III. současně zrušuje § 20 odstavec druhý zák. o ochraně nájemníků ze dne 26. dubna 1923, č. 85 sb. z. a n., obdobný novému doplnění lichevního zákona.

Zmateční stížnost jest na omylu, majíc za to, že předpis čl. I. čís. 1 nov. byl derogován neb aspoň zmírněn vydáním pozdějšího zákona na

ochranu nájemníků. Jest sice pravda, že již do nejbližšího zákona na ochranu nájemníků, vydaného bezprostředně po lichevní novele dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n. bylo poято zase ustanovení §u 20 odstavec druhý lichevní novelou zrušené, současně však byl doplněn § 28 způsobem, jímž bylo podle důvodové zprávy (tisk. posl. sněm. 4523 — 9. zasedání z roku 1924) vyjádřeno, že politická trestní sankce zákona se vztahuje pouze na činy, jež nebudou trestny podle novely k zákonu o trestání válečné lichvy, tisk. 4309, 4433 posl. sněm. z roku 1924, a tento stav zůstal nezměněn i v nyní platném zákoně na ochranu nájemníků ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. Poněvadž z odůvodnění zprávy výboru čís. 4433 jde jasně na jevo, že trestní sankce článku I. novely měla postihnouti mimo jiné i dosavadní nájemníky, kteří požadovali nepřiměřené peněžité nebo jiné výhody pouze za to, že byt p o s t o u p o v a l i, ať již došlo ke skutečnému postoupení čili nic, nebylo by dosaženo účelu zákona omezujícím výkladem, o nějž se pokouší zmáteční stížnost, proti němuž mluví ostatně i souvislost s jinými ustanoveními lichevního zákona, jak bylo již uvedeno. Tomuto správnému výkladu nemohou býti na závalu ani další okolnosti, uvedené ve zmáteční stížnosti, i kdyby byly pravdivé — což lze, pokud jde o možnost pokusu, ponechat stranou — poněvadž dlužno uvážiti, že nejsou řídké případy, kde zákon prohlašuje za delikt dokonaný již pouhý pokus nebo dokonce i přípravné jednání (§§y 105, 147 tr. zák., § 6 zák. o třaskavinách a j.) jakož i případy, kde pachateli dokonání činu může přijíti k dobru výhoda, již se pachatel pokusu nemůže dovolávati (beztrestnost z důvodu účinné lítosti podle §§ů 187 a 188 tr. zák.). Ze srovnání článku I. čís. 1 lich. nov. s §§ 20 a 28 zák. o ochraně nájemníků plyne, že politickým úřadům ponechává zákon k potrestání pouze takové případy bytové lichvy, které nenaplní skutkové podstaty přečinů vytčených v odst. prvním a druhém čís. 1, zejména po stránce subjektivní. Vykládá-li praxe politických úřadů — jak tvrdí, ale nedokládá zmáteční stížnost — zákonná ustanovení jinak, nemůže se toho stěžovatel s úspěchem dovolávati.

Podle čís. 9 b) §u 281 tr. ř. namítá zmáteční stížnost, že soud zjistil okolnosti, vylučující trestnost činu, totiž, že obžalovaný mohl předpokládati, že majitelé domu svolí, by byt bez krámu byl převeden na nového nájemníka, ale ve skutečnosti prý vyloučil objektivní možnost činu, připustiv na základě seznání spolumajitelů domu, že by nebyli bývali svolili k postoupení bytu. Avšak zmáteční stížnost přehlíží, že zjištění soudu dopouští sice závěr, že činnost obžalovaného by byla v souzeném případě neměla úspěchu, poněvadž však trestní sankci článku I. čís. 1 a) podléhá již požadování odměny za slíbené nebo nabídnuté postoupení bytu nájemníkem, předpokládajíc, že je toto postoupení aspoň abstraktně možné, čehož zde popření nelze a zmáteční stížnost sama nepopírá, jest zmáteční stížnost neodůvodněna i v tomto odstavci, v němž provádí ve skutečnosti zase jen hmotněprávní zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Bylo proto zmáteční stížnost dílem jako neodůvodněnou, dílem jako po zákonu vůbec neprovedenou zavrhnouti.

Právem poukazuje státní zastupitelství v odvolání zejména k tomu, že veřejný zájem vylučuje v souzeném případě povolení podmíněného

odsouzení. Obžalovaný prohřešil se proti veřejnému zájmu, záležejícímu v tom, by se obyvatelstvu dostalo bytů za nájemné pokud možno levné, což se množícími činy druhu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, stává téměř vyloučeným. V takovém případě jest podle Šu 16 odst. třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ve znění článku I. čís. 3 zák. čís. 80 z roku 1924 sb. z. a n. podmíněčné odsouzení u obžalovaného staršího osmnácti let vyloučeno. Bylo proto již z tohoto důvodu odvolání státního zastupitelství vyhověti a uznati, že trest jest nepodmíněným.

Čís. 2420.

Oprávnění obhájce (§§ 44, 469 tr. ř.) nezávisí na formální písemné plné moci, nýbrž stačí projev obžalovaného (i mlčky), z něhož lze usuzovati na udělení plné moci (účast obhájce při hlavním přelíčení za přítomnosti obžalovaného.).

(Rozh. ze dne 18. června 1926, Zm I 260/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesení krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 9. března 1296, jímž v trestní věci proti Františku S-ovi pro přestupek proti bezpečnosti cti podle Šu 496 tr. zák. ohlášené odvolání obžalovaného z výroku o vině i trestu, jakož i o podmíněném odkladu výkonu trestu bylo zamítnuto, byl porušen zákon v ustanoveních §§ 469 a 465 tr. ř., usnesení to se zrušuje a krajskému jako odvolacímu soudu v Jičíně se ukládá, by o odvolání obžalovaného znovu jednal a rozhodl, nepřihlížeje k onomu důvodu zamítnutí.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Žacléři ze dne 9. prosince 1925 uznán byl po hlavních přelíčeních, konaných dne 3. listopadu a 9. prosince 1925 u okresního soudu v Žacléři, obviněný František S. k obžalobě Reinholda F-a vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle Šu 496 tr. zák. Od obžaloby pro přestupek podle Šu 487 tr. zák. byl František S. rozsudkem tím podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. osvobozen. Proti rozsudku ohlásil obžalovaný obhájcem Drem. Alfredem S-em, podáním ze dne 12. prosince 1925, tedy včas, odvolání co do viny, trestu a nepřiznání podmíněného odsouzení a žádal o dodání opisu rozsudku, který mu byl okresním soudem vydán dne 24. prosince 1925 k rukám obhájce JUDra. Alfreda S-e. Provedení ohlášeného odvolání nebylo podáno, a spisy byly po uplynutí lhůty předloženy krajskému jako odvolacímu soudu v Jičíně dne 15. ledna 1926 k rozhodnutí. Krajský jako odvolací soud nařídil okresnímu soudu po té doplnění věci opatřením osobních výkazů obžalovaného a vyžádáním plné moci obžalovaného pro Dra. S-e. Ten podle zprávy okresního soudu přes to, že dvakrát byl vyzván, by plnou moc obžalovaného předložil, do 4. března 1926 tak neučinil. Krajský jako odvolací soud v Jičíně zamítl usnesením z 9. března 1926 odvolání obžalovaného z toho důvodu, že podání ze dne 10. prosince 1925 (ohlášení